СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 86. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 15. квітня 1931. VOL. XXXIX. No. 86. Jersey City, N. J., Wednesday, April 15, 1931. THREE CENTS.

ВЕЛИКОДНА ПИСАНКА -- РІДНІЙ ШКОЛІ В КРАЮ.

В ОБОРОНІ СВОБОДИ СЛОВА Й ЗБОРІВ

СПРІНҐФІЛД (Месечусетс). — „Ди Ню Інґленд Методіст Конференс" ухвалила резолюцію, якою протестує проти всяких обмежень свободи слова й зборів. Резолюцію ухвалено в звязку з останнім ткацьким страйком в Лоренс, Масс., коли то заборонено соціялістичним і радикальним бесідникам промовляти до страйкарів.

Методиська конференція заявила, що коли таке станеться другим разом, тоді методисти дозволять промовляти бесідникам у своїх церквах.

ГУВЕР ПРИЙМАЄ СУХИХ ЖІНОК ДЕМОКРАТОК.

ВАШИНҐТОН. — З найбільшою чемністю і зі словами „я уже радий вас бачити" привитав президент Гувер 200 жінок, члениць „Ди Нешенел Вімєнс Демократік Ло Енфорсмент Ліґ", котрі прибули до президента, щоб його запевнити, що вони не будуть голосувати при виборах на президента на такого кандидата, котрий є мокрим.

Президент привитався з кождою делеґаткою окремо.

ОГОНЬ У ТУНЕЛЮ.

ШИКАҐО. — Досі нараховано 6 осіб, загинувших підчас пожежі, яка обхопила „Сенітери Дистрикт Тонел". Жертв буде більше. Ратунок був дуже тяжкий, бо люди душилися від ґазу.

МІЛІОНИ НА ДОБРОДІЙНІ ЦІЛИ.

НЮ ЙОРК. — Розпечатано останню волю помершого полковника Фрайдзема, бувшого президента відомого товарового дому Б. Алтмен Ко.

Фрайдзем залишив по собі колєкцію творів штуки, яка вартує $10,000,000. Оту колєкцію записав він для „Метрополитен Мюзеум оф Арт", якщо музей згодиться держати колєкцію в цілости.

Крім того записав він свій міліоновий маєток, якого вартість ще не оцінена, на ріжні гуманітарні й виховничі цили.

САНДІНО НАСТУПАЄ.

БАЛЬБОА. — Американський маринар, попавший у полон до повстанців Сандіна, втік з полону і подає, що Сандіно наступає з 350 узброєними повстанцями на місто Пуерто Кабезас.

ГУВЕР ПРО ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Гувер відкрив конвенцію Американського Червоного Хреста. У своїй бесіді порушив він ту боротьбу, яку йому довелося вести в конґресі за допомогу потерпівшим від посухи. Президент висказав свою радість, що Червоний Хрест обійшовся без допомоги уряду, а опершися на публичній жертвенности, завдав удар тим, що хочуть впровадити в Америці безробітну пайку.

Щодо Червоного Хреста піднесено, що з початком світової війни мав він 300 відділів з 300,000 членами. Сьогодні має він 4,000,000 членів старших і 7,000,000 молодших. Всіх відділів є тепер 3,572.

УЖИВАВ БІЛЬШЕ КУЛАКА ЯК РОЗУМУ.

ВАШИНҐТОН.—Прогибіційний директор, полковник Амос В. В. Вудкак, подає, що суспендував прогобіційного аґента Кероля Т. Бирда, котрий уживав в урядованню більше кулака як розуму. При одній ревізії в ресторані поґафатав він добре не тільки тих, що мали з собою алькоголічні напитки, але й людей невинних.

ВДЯЧНІ ВЯЗНІ.

МЕК ЕЛЕСТЕР (Оклагома). — Стейтовий сенат не затвердив Б. Ф. Вен Дайка директором оклагомської вязниці задля його соціялістичних переконань. Дайк був директором три місяці й поробив у тюрмі ріжні реформи, які приносили полекші вязням.

За ті місяці не признано Дайкови платні. Як він відходив, одержав від вязнів гарний золотий годинник у подарунку, а крім того $1,200, які походили з приватних фондів і були призначені для вязнів.

ДЕМСІ РОЗВОДИТЬСЯ.

РЕНО (Невада). — Джек Демсі, бувший кулачний чемпіон, прибув сюди, щоби тут замешкати і розвестися зі своєю жінкою, Естелею Тейлор, котра хоче робити артистичну карієру.

Демсі каже, що далі любить свою жінку.

ПЯТИЛІТКА КІНЦЕМ КОМУНІЗМУ.

МОНТРЕАЛ.—Сер Джордж Пейш, британійський економіст, твердить, що коли совітам удасться пятилітка, то вона буде початком кінця комунізму. Тесаме може статися, коли би совітам дати довго термінові позички. Бо комунізм може вдержатися тільки там, де є крайна нужда.

ПОЛІТИЧНИЙ ХАОС В РУМУНІЇ.

Ріжні політичні партії не можуть погодитися між собою в справі створення нового уряду. Король Кароль заявив лідерам партій, що коли вони в короткім часі не порозуміються, він ужиє своїх власних способів ратування ситуації. Тітулеску, який приїхав з Лондону, щоб формувати уряд, грозить розправою тим, хто сіє політичний хаос в Румунії. До столиці приїхав бувший премієр Маню. Натовпи людей стріли його оваціями.

КАРА ЗА ГУБКУ Й КРЕМІНЬ.

Відколи в Румунії сірники подорожіли, повернули люди назад до губки й кресала. Та пильне око хліборобського правительства й на це знайшло раду. В парляменті внесено законопроєкт, на основі якого предвиджується кару 5,000 левів тим, котрих приловлять з запальничкою, а 100 левів кари, кого приловлять з губкою і кременем.

Щоби більше заробили сірникові барони, мусять селяни за губку й кремінь платити. І ще кажіть, що про нас не дбають. — („Час").

ПАРАҐВАЙСЬКІ КОМУНІСТИ.

У Параґваю урядові війська притиснули повстанців до бразилійського кордону. Багато з них перейшло вже на бразилійський бік в районі Фоз до Іґвасу. Стверджують, що між ними є 80 запеклих комуністів. Федеральний уряд дав наказ вигнати комуністів з бразилійської території.

СПРАВЕДЛИВА ПОЗИЦІЯ СТУДЕНТІВ ДО ПРИСЛУЖНИКА ПОЛЬСЬКИХ ІНТЕРЕСІВ.

Студенти Української Господарської Академії в Подєбрадах вислали до проф. Мацієвича, який заанґажувався до так зв. „Наукового Інституту" у Варшаві, наступного листа:

До Вп. проф. К. Мацієвича у Варшаві. Загальні Збори студентів VII. сем. Економічно-кооперативного факультету Української Господарської Академії постановили вислати Вам листа слідуючого змісту:

а) Вважаємо заснування т. зв. „Українського Наукового Інституту" у Варшаві шкідливим вчинком супроти українського народу, що бореться за створення Високих Шкіл на рідних землях.

б) Ви, нехтуючи довголітню боротьбу народу за власне Високе Шкільництво, пролиту в ній кров — стали основником цього Інституту, яким виказується Польща на міжнародньому форумі, що, мовляв, вона задовольнила потреби й вимоги українського населення, створюючи Українську Високу Школу у Варшаві.

З уваги на вище згадане, рішучо заявляємо, що слухати Ваших викладів не бажаємо і взиваємо Вас, зогляду на всякі можливі неприємности, зректися становища професора Української Господарської Академії.

Подебради, 14. лютого 1931.

За президію Зборів: М. Ніцкевич, голова; Д. Марушак, секретар.

ПОВІРИЛИ Й ТЕПЕР КАЮТЬСЯ.

Люди зі Старої Жучки (Буковина) жаліються, що директор школи Саґляну не хоче впровадити української мови до поділу годин, помимо того, що існує дотичний міністеріяльний розпорядок і що комітетові цього домагаються. Вчителька -Кіріловіч-Кукелка й Сорочан та інші вчителі Румуни накидаються на людей і відстрашують їх ріжними законами, яких на світі нема, й обиджують нашу націю ріжними словами. Учителька Сорочан зробила навіть донос на одного комітетового за те, що домагався української мови в школі. Є ще в селі й панотчик Сорочан, який зпочатку був такий добрий, що можна було його з хлібом зїсти. Читав і правив церковні обряди по українськи, коли ще не мав декрету. Люди повірили в щирість цього отця й ще старалися, щоби його в Жучці оставили. Навіть писали до „Часу", коли „Час" казав, що панотець Сорочан може собі йти на румунську парохію. А тепер уже бачать Жучкани, що їх отуманили, але запізно! Отець Сорочан прогнав з кляси дівчину Григорія Ґалана з релиґії за те, що вона підчас релиґії читала з українського молитовника. Так обкинули Стару Жучку румунськими вчителями й священиком і роблять „культуру".

ДОМАГАЮТЬСЯ ЖІНОЧОЇ ПОЛІЦІЇ.

В Ріо де Жанейро (Бразилія) жінки домагаються при скорій реорґанізації поліції також створення жіночих поліційних відділів.

ШАЙКА ЗЛОДІЇВ У БРАЗИЛІЇ.

В містах Ріо де Жанейро і Сан Павло оперує інтернаціональна шайка злодіїв, яка вже доконала ряд злочинств. Поліція старається її виловити.

СТРАШНА ТРАҐЕДІЯ.

Страшна траґедія мала місце на фармі в місцевости Роял Парк, що віддалена 6 миль на північ від місточка Веґревил, Алберта. 40-літній фармер Степан Яхницький рубнув сокирою по голові свою дружину, саме в хвилі, як вона доїла корову в стайні, а відтак підпалив стіжок соломи, виліз на нього і трома ударами ножем у серце відобрав собі життя. В межичасі вислав свої дві дочки (одній 8, другій 4 роки) до поблизької фарми свойого шваґра Івана Порайка з листом, в якому написав, що як хоче бачити його жінку, то знайде її трупа в стайні. Порайко сейчас побіг на фарму Яхницького, знайшов свою замордовану сестру та повідомив поліцію про морд. Заки збіглися сусіди, стіжок соломи був уже зовсім у полумях і допера, як вже можливо було доступити до вогню, витягнено звідтіля до непізнання обгорілий труп Яхницького. Причиною такої страшної траґедії мали бути якісь родинні непорозуміння межи Стеґаном та його дружиною.

ЗНОВУ ВИВІЗ НАШИХ ЛЮДЕЙ ЗА ГРАНИЦЮ.

Кілька румунських ґазет принесли вістку, що по Европі розвели нову аґітацію за виїзд до Мексика. Мексиканське правительство зажадало собі, щоби принаджувати йому якнайбільше славянських робітників. Наші осередні власти, що так дуже працювали над тим, щоби позбутися з північної Буковини мешканців та дозволяли і підпирали вивіз наших людей навіть у каригідний спосіб, певно і тепер дозволять собі аґенти забирали до Мексика наших людей на погибіль. — („Час").

ЯК ЛІКВІДУЄТЬСЯ НЕПИСЬМЕННІСТЬ У СОВДЕПІЇ.

Колеґія НКО ствердила великі прориви в справі ліквідації неписьменности на Україні. В деяких районах плян завдання виконано лише на 10%. Причини неуспіхів Колеґія вбачає в опортунізмі, політичній недооцінці справи та у відірванню від соціялістичного будівництва Союзу.

КРАДИ ТА ДАЙ, ТА ПРОСТО В РАЙ!

У карнім суді в Ясах (Румунія) відбулася розправа проти бесарабського купця дорогоцінностями, Нухіма Атацького. При розправі показав оскаржений дуже цінні золоті предмети з часів цісаря Франца Йосифа. Крім цього показав він дорогі золоті предмети, які пропали в замордованого Спанеску 1920 р. Оскаржений показав також фотоґрафії дорогоцінностей, за якими пошукують німецькі власти. До цього всього казав Атацький: „Маєте досить доказів, чому не арештуєте мене. Та я можу все заплатити так, як я заплатив інспектора сиґуранци Стратілеску". Тому, що бракувало одного головного свідка, розправу відрочено.

„НАШІ" КОМУНІСТИ ЗА ГРАНИЦЕЮ.

Вечером, у год. 8, дня 18. лютого, влаштували „наші" комуністи в Берліні пресовий прийом, на який запросили кілька десятків чужих кореспондентів. Видрукували цілий доклад на машинці, а відтак проф. Проць, редактор „Українського Прапора", взявся той доклад відчитувати. Присутні в часі читання зажадали, щоб він сказав щось нового, а не те, що вже вся преса перетрубіла. Нового, звичайно, проф. Проць не міг нічого сказати. Говорив про пацифікацію в Галичині, говорив про соціяльний підклад всеї цієї роботи, а чому не про національний, того мабуть і сам докладчик не знає.

Влаштував цей прийом нібито комітет з проф. Ґольдшмідтом на чолі. Було на докладі коло 30 людей, переважно комуністи. Зроблено все тайком, без відома широкої публики, бо знали, що колиб публика прийшла, то можеб воно не по комуністичному дуже виглядало, не з таким страшним соціяльним підкладом, щоб аж національність затемнювати.

РОБІТНИЦТВО В РАДЯНЩИНІ ЖИЄ Й ПРАЦЮЄ НАПІВ ГОЛОДНЕ

РАДЯНСЬКИЙ МАЙНЕР ДОБУВАЄ ВУГЛЯ 8 РАЗІВ МЕНШЕ НІЖ АМЕРИКАНСЬКИЙ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Американський інжинір В. Ґрейді, котрий щойно тиждень тому, як приїхав з радянщини, розповідає про умови життя тамошнього робітництва. Він говорить, що радянський майнер добуває на день найбільше три чверти тони вугля, тоді як американський добуває від 5 до 7 тон. Така мала продуктивність радянського майнера є тому, що робітники в Росії жиють напів голодуючи й не мають фізичної сили до продуктивнішої праці. В ліпшому разі майнери живляться капустяним борщем.

В. Ґрейді був інжиніром-дорадником в антрацитових майнах в Донецькому басейні на Україні. Він каже, що з ним большевики поводилися добре, але йому тяжко було бачити й переживати, як чека арештувала його товаришів по праці, російських інжинірів, котрі потім зникали невідомо куди. Арешти переводили за ріжні „провини", яких інжиніри не поповнили. При кождій невдачі по виконанню певного завдання большевики складають вину на своїх інжинірів і тяжко карають їх.

Він каже, що Америка мусить боротися з „домпінґом" радянського антрациту, якого в радянщині тепер зібралися значні запаси, бо в Росії антрациту не вживають. Ціна американського антрациту виносить 16 долярів за тону, в той час, як большевики, продаючи свій антрацит по 3 доляри за тону, будуть мати заробіток, бо рабський труд російського робітника майже нічого большевиків не коштує.

До В. Ґрейді большевики ставилися добре, як до визначного й потрібного їм фаховця. Він вирішив вернутись до Америки після того, як большевики домагалися, щоб його дружина залишила Росію. Це тому, що пані Ґрейді написала до американського журналу „Сатрдей Івнінґ Пост" свої враження з радянщини, й щоб змалювати непопулярність Сталіна, подала анекдот, який в Росії поширений, про жидівського хлопчика, що вратував Сталіна, як той топився в морі. Але хлопчик, довідавшись потім, що він уратував Сталіна, просив його нікому не казати, хто його вратував.

ВИСИЛАЮТЬ У СИБІР ІНҐЕРМАЛЯНДЦІВ.

ГЕЛЬСІНҐФОРС (Фінляндія). — Фінський уряд і громадська опінія обурені тим, що большевики масово арештують здовж фінсько-російського кордону Інґермаляндців і цілими селами вивозять їх на Сибір та в інші північні місця Росії. Інґермаляндці належать до того самого племени Угро-Фінів, що й Фіни, а тому Фіни особливо болючо відчувають страждання своїх братів під большевицькою владою.

Інґермаляндці заселюють петербурську ґубернію й згідно з мировим договором між большевиками та Естонією, підписаним у Дорпаті 1920 року, вони мусять мати свою автономну републику, Інґрію. Замісць того вони мають тепер те, що наприклад, лише за Великодні дні вивезено 7,000 старих і молодих, жінок і дітей з рідних місцевостей. В деяких селах все населення арештовано й вивезено у вантажних ваґонах у глиб Росії та на Сибір. Навіть хворих вивезено. Майно всіх Інґермаляндців большевики конфіскують.

Громадянство Фінляндії, а також утікачі з радянської Інґрії вряджують масові протести проти такого поступовання большевиків. Уряд занявся також цією справою, але ще не відомо, яких кроків він ужиє, щоб заступитись за Інґермаляндців. Можливо, що ця справа буде піднесена в Лізі Націй.

ДОМАГАЮТЬСЯ УСТУПЛЕННЯ КОРОЛЯ.

МАДРИД (Еспанія). — Вибори в Еспанії дали велику перемогу републиканцям. Лідери републиканців домагаються уступлення короля Альфонса. Королівський уряд уже подався до димісії, але король відмовляється абдикувати. Політична ситуація в Еспанії тепер дуже складна й коли король не уступить, а задумає знову впровадити диктатуру для збереження свого престола, то можливо тоді негайно вибухне в Еспанії крівава міжусобна війна.

ДЕСЯТЬ РОКІВ ВЯЗНИЦІ.

ВАРШАВА (Польща). — Полянського, бувшого радянського мілітарного аташе при посольстві у Варшаві, а потім російського збігця, засуджено на 10 років вязниці за підложення бомби в радянському посольстві у Варшаві. Як відомо, ця бомба не вибухла, бо її передтим викрито, але це викликало гострий обмін нот між Польщею та Росією.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ІНСТИТУЦІЯ, ЯКА НАМ ВДЯЧНА

„Рідна Школа" це одинока народня інституція в краю, яка завжди відносилася з великою вдячністю до української іміграції в Америці.

„Рідна Школа" є оперта на добровільний жертвенности, які збирає від ряду довгих десяток літ. А збираючи, розуміє, скільки то трєба вкладати труду, щоби, мимо важких часів, жертвенність нашого народу не тільки не зменшалась, але збільшилась.

„Рідна Школа" це найкраще з усіх розуміє, хто це складає в Америці жертви на народні цілі і хто їх збирає. І вона оцінює належито жертвенність американських Українців, бо знає, що ті жертви складають головно бідні робучі люди.

Оті свої почування заманіфестувала „Рідна Школа" й на своїм Ювилейнім Зїзді, відбутім з приводу 50-ліття її істнування, на якім принято слідуючу резолюцію:

„Загальний Зїзд висловлює свою щиру подяку всім тим, що допомагали матеріяльно вивінувати „Рідну Школу" чи морально її скріпити, а зокрема Ексцеленції Митрополитови Шептицькому та гр. кат. Митрополичому Ординаріятови за визначну допомогу протягом року, а особливо за зорганізовання коляди на „Рідну Школу", українській пресі в краю і за границею за безкорисну моральну піддержку, всім добродіям як у краю так і на еміграції, а в першій мірі **нашим братам у Злучених Державах і в Канаді,** особливож „Обєднанню Українських Організацій" за їхні цінні дари. З огляду на важкий фінансовий стан „Рідної Школи", який ще погіршився внаслідок подій останньої осени, — **Загальний Зїзд звертається до української іміграції в Америці,** а зокрема до „Обєднання", з горячим проханням дальшої визначнішої допомоги, бо матеріяльне скріплення „Рідної Школи" є під теперішню пору питанням її істнування".

На тім Зїзді рішено, що виховання „Ріної Школи" буде тепер головно звернене в ту сторону, щоби підготовити абсольвентів і абсольвенток „Рідної Школи" до практичного життя і ведення всякого роду культурно-освітних і економічних, а головно кооперативних українських установ.

Зїзд заявився за те, щоб „Рідна Школа" змагала ще більше як досі витворити і піднести ремісничий стан та повела якнайживішу акцію за здвигнення будинку для фахових шкіл у Львові.

Американські Українці завжди дорожили „Рідною Школою". І завжди за неї памятали. Вони не забудуть за неї і тепер, в часі ювилею 50-ліття її істнування.

КУДИ ДІВАЮТЬСЯ ГРОШІ, ВИСИЛАНІ ОБЄДНАННЯМ НА КРАЙ

(Комунікат „Обєднання").

„Де поділися гроші, переслані через Обєднання на поміч для старого краю?" — питає филаделфійська „Америка".

„На край, але не — до краю, — пише скрентонська „Народна Воля", підчеркуючи запит до Обєднання **„куди вислано ці гроші, і де вони поділися".**

„Таки справді, де поділися гроші?" — питають Обєднання большевицькі „Українські Щоденні Вісти".

„Львівський часопис „Діло" питається, де поділися 20 тисяч долярів" — пише „Америка", і то на першій стороні, на самій горі, на найвиднішім місці й такими великими черенками, які тільки були в друкарні.

А все те в звязку з львівським дневником **„Діло",** який в ч. 62 з 20. березня помістив таке:

Американська жертвенність.

В комунікаті американського Обєднання (комітету американських українських товариств), який поміщено в американській „Свободі" з 19. лютого ц. р., читаємо між іншим таке:

„Обєднання" переслало до краю від американсько - української іміграції за останні три місяці $24,076.06".

Тому, що нам відомо, що доплив грошей з Америки до краю, всупереч його непомірно збільшеним потребам і самій льогіці фактів, — в останніх місяцях не зріс, а помітно зменьшився, питаємо:

Куди вислано ці гроші і де вони поділися?

Нам відомо лише, що Рідна Школа одержала в останніх місяцях з Америки всього 1,825 долярів (від вересня 1930 до нинішнього дня!), на жертви осінніх подій (погромів) і на будову шпиталю наспіло від або через „Обєднання" всього 2,500 дол., а на українських інвалідів прислало „Обєднання" за четверте чвертьріче 1930 року ледви 1,300 долярів.

На які-ж інші потреби краю видало „Обєднання" мало не 20,000 долярів протягом трох місяців?

Хто це питає?

До листопада 1930 року вислало Обєднання Рідному Краєви на протязі своєї осьмилітньої діяльности точно $148,832,38.

Це ствердила контроля Пятого Конгресу Обєднання. На всіх річних засіданнях і всіх Конґресах було завжди стверджено всіми контрольорами, що господарка Обєднання була чесна, що всі проголошені збірки були вислані, та що урядники Обєднання працювали совісно й з посвятою.

Ніколи ніхто з тих, що складають на край жертви через Обєднання, не робив Обєднанню ніяких закидів щодо висилки зібраних грошей, а навпаки, підношено загально, що Обєднання совісно висилає жертви туди, куди жертводавці собі цього бажають.

Хтож це тепер запитує Обєднання і жадає від нього вияснення? Чи може ті, що складали до Обєднання жертви? Чи може ті інституції, яким Обєднання ті жертви висилає? Ні!

Це питає нас **„Америка",** тасама ґазета, котра від часу, коли став був редактором д-р Осип Назарук, відмовила була місця навіть коротким фінансовим звітам Обєднання, бо д-р Назарук був тої думки, що шкода висилати гроші до краю, бо там хаос, а раз хаотики менше діставатимуть допомогу, то скорше узнають один верховний церковний і світський авторитет.

Це питає нас тасама **„Америка",** яка, де тільки може, підкопує роботу Обєднання й ту допомогову акцію, яку веде Обєднання для краю.

Це питають Обєднання ті, що загирили славетний Народний Комітет з його стотисячним фондом, що вели його так, що навіть не залишили протоколів, з яких можна би довідатися, на що видавано гроші й на підставі якої ухвали, хоч повинні це були зробити хоч би тому, що за це побирали платню.

Це питає нас та **„Народна Воля",** яка від самого початку істновання Обєднання і його акції в допомогу Рідному Краєви своїми виступами проти „Просвіти", „Рідної Школи", а навіть у таких справах як допомога поводянам, значно спинювала допомогову акцію для краю.

Та напади на Обєднання з боку „Америки" чи „Народної Волі" для американських Українців річ буденна. І на них не було би потреби відповідати.

Та ті два розбивачі сконсолідованої допомогової акції для краю, знайшли собі тим разом спільника. І то неаби якого, а таки з самого Рідного Краю.

Тим спільником став український щоденник **„Діло".**

Чи треба було питати?

Кождий, хто трохи обзнайомлений з діяльністю Обєднання, а такі люди є і в редакції „Діла", знає, що Обєднання оголошує кождого місяця точні фінансові звіти, в яких подає, скільки воно зібрало грошей і кому вислало. Разом з тим Обєднання оголошує точні списи жертводавців і там є подано, хто і на що жертвує. І коли Обєднання оголосило, що воно вислало на край за три місяці (листопад і грудень 1930 р. і січень 1931 р.) $24,076.06, то воно тільки ствердило правду, про яку можна переконатися з трох фінансових звітів Обєднання за згадані вище місяці. В тих звітах є точно вимінені цілі, на які ті гроші вислано.

За ті три місяці вислано приміром: $4,100 на допомогу жертвам ляцьких побоїв, зглядно на Народну Лічницю; $2,300 інвалідам; $1,825 Рідній Школі; $760 політичним вязням; $600 призначено на видання брошур в справі „пацифікації"; $350 на „Просвіту"; $225 на Лемківщину; $225 на допомогу письменникам; $200 на Музей у Львові й у Празі; $200 для Товариств „Луг" і „Пласт"; $200 на сироти; $100 на ремісничу бурсу і т. д.

Всі ті жертви є там вичислені. А чи вони дійшли до краю, можна легко сконтролювати. Треба піти до Земельного Банку чи до тих інституцій, які ті гроші мали одержати, і провірити.

Досі ні одна з інституцій, яким Обєднання вислало жертви, не інтерпелювала Обєднання в справі висилок, а хіба тільки складали через Обєднання подяки американсько-українській іміґрації за щедрі допомоги.

Зате питає нас **„Діло".** І то не пише листа, ні не шле телеграфічного запиту, а прилюдно запитує, де ділися $20,000, зібрані Обєднанням в Америці. І ще закидує цілій американській іміґрації, що доплив грошей з Америки до краю в останніх місяцях **„помітно зменьшився".**

В першу чергу треба справити ось яку неправду **„Діла":** американсько-українська жертвенність на край ніколи не була більша, як **в тих місяцях,** які **„Діло"** квестіонує.

Збірку Обєднання за згадані вище три місяці, яка виносила $24,076.06, треба поділити на дві части. Є в ній $12,475, зложених жертводавцями, призначених і висланих на допомогу боєвій акції. Другу половину вислану на ріжні краєві цілі, про які вище згадано й їх висилку могло „Діло" легко сконтролювати. Колиж „Діло" мимо того питає, куди ділися $20,000, то поступає несовісно.

„Діло" могло вдавати, що не розуміє, кому це вислано $12,475, призначених на боєву акцію. Воно могло навіть признатися, що розуміє справу і звернутися явно й славно до американських Українців і візвати їх не складати жертв на підтримку боєвої акції. Тоді би можна з „Ділом" годитися, або ні, але кождий знав би, з чим має до діла.

Та „Діло" так справи не ставить. Воно, навіть не провіривши як слід фінансових звітів Обєднання і висланих до краю і там перебраних жертв, взиває публично Обєднання до вияснення, де воно поділо якихсь $20,000. Ще й закидує українській іміґрації в Америці, що її жертвенність зменшилася в найприкрішій для краю хвилі.

А правдою є те, що жертвенність американських Українців, навіть у тих небувалих в Америці теперішних важких часах, не то не зменшилась, а збільшилась. Уже саме Обєднання вислало на краєві інституції в заквестіонованих „Ділом" місяцях, не беручи під узагу допомоги боєвій акцій, більше, ніж посилало в тих місяцях колинебудь, на протязі цілого свого-тепер уже 9-літнього істнування. Для приміру подаємо зіставлення допомоги кільком інституціям за цілий 1930 рік і за 5 місяців 1931 року. До 1931 р. зачисляємо листопад і грудень 1930 р. і січень, лютий, березень 1931 р., бо Обєднання зачинає річні рахунки з кождим 1. листопада.

Одержали за цілий 1930 рік:

Рідна Школа $4,325.

Інваліди (як допомогу) $2,625.

Політичні вязні $825.

Тов. „Просвіта" $680.

За 5 останніх місяців:

Рідна Школа $3,825.

Інваліди (як допомогу) $2,575.

Політичні вязні $1,110.

Тов. „Просвіта" $525.

Це є факти і цифри, які може **„Діло"** там у Львові провірити і які повинно було провірити, коли би було руководилося почуттям громадянської відповідальности відносно того, що робить і кого вдаряє.

Наслідки нападу „Діла".

Напад **„Діла"** використали тут проти Обєднання всі ті клерикальні, радикальні й большевицькі часописи й організації, які досі розбивали акцію Обєднання для допомоги Рідному Краєви. Напад цей приходить до української іміґрації рівночасно з вістями про угодові коншахти в краю з Поляками. До тих краєвих часописів, які мають марку угодовости, зачисляють в Америці й часопис „Діло", тому теперішний напад „Діла" на Обєднання уважають наступом угодової ґрупи в краю на Америку, щоби здержати з Америки дальшу допомогу на боєву акцію в краю.

Обєднання є проти угоди з Польщею, але й не веде ніякої революції в краю. Обєднання не каже нікому занедбувати наші установи в краю і підпомагати виключно революційну акцію. Навпаки, Обєднання раз-у-раз взиває українську іміґрацію в Америці до розбудови краю, до піддержання Рідної Школи, інвалідів, політичних вязнів, Просвіти, Пласту, Лугу і т. п.

Завдяки акції Обєднання мають інваліди в краю від американської іміґрації в готівці понад $30,000 на будову дому Українських Інвалідів. В такий самий спосіб загріває Обєднання і до збірок на будову Українського Шпиталю у Львові, на розбудову Національного Музею, чи будови фахової школи Рідної Школи. І коли деякі акції не дописують так як повинні, то в тім теж і вина краю, бо одні орґанізації пишуть проти других, виставляючи свої потреби, а легковажучи потреби інші.

Ми не закриваємо, що в Америці є дуже богато таких Українців, котрі уважають піддержування боєвої акції в краю одною з найважніших справ, бо набирають переконання, що політичний провід в краю готов піти на угодові пертрактації з Польщею. А загал американських Українців не вірить у доцільність польсько-української угоди.

Але „Діло" може переконувати американських Українців, що вони помиляються. І може відраджувати посилати на боєву акцію. Але хай так пише отверто, а не воює зза плота.

Коли „Діло" має якісь закиди проти боєвої акції, хай це заявляє отверто. І коли є за реальну політику в виді угоди з Польщею, хай це теж пише отверто. „Діло" знає, що в Америці складають на боєву акцію, та що Обєднання висилає на ту ціль гроші. Але „Діло" не хоче торкнутися самої справи. Воно хоче і „невинність зберегти і грошенят набути". Тому хапається такого способу, який підкопує довіря до орґанізації, котра з посвятою веде довгими літами ввесь тягар допомогової акції для краю.

Бо того роду безпідставні напади з краю можуть тільки знищити всяке довіря до краєвого проводу й зменшити, або й зліквідувати цілковито, дійсну допомогову акцію для краю. Збирати і давати жертви на край і боротися на два боки — з тими, що нищать допомогову акцію для краю в Америці й з самим краєм — нам уже не стає сил. Напад „Діла" є водою на млин усіх тих, що підкопують в Америці всякий авторитет, руйнують всяку дійсно ідейну працю і голоєять, що Обєднання дійсно не висилає грошей до краю, що урядники Обєднання побирають платні, що мають умову з Рідною Школою, інвалідами й іншими краєвими інституціями і одержують від них проценти на підставі секретних умов.

Так воюють в Америці ті, що самі нічого не жертвують проти тих, що поза своєю роботою по редакціях, чи деінде, вганяють раз-у-раз по вічах, зборах чи нарадах і всюди до жертв на край загрівають, ті жертви збирають і самі їх примірно складають.

Оті розкладові елементи в Америці дістали союзника. Є ним старокраєве **„Діло".** Хай же тепер Рідний Край знає, кому має завдячувати розбивання допомогової акції для краю.

ЗА ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ:

О. Ревюк, предс.;

Д-р Л. Мишуга, секр.

Д-р Остап Грицай.

МОЦАРТ

У 175-ті роковини уродин.

(1756—1931).

(2)

Ну, і вже найближча будучність мала виявити престолам, що ні цісареви, ні королеви, ні всемогучим королівським коханкам в роді Маркізи Помпадур не треба було соромитися цілунку чудової дитини зальцбурського скрипака.

Коли ось те перше велике турне Моцартів скінчилося і почалося для них знову давне життя в Зальцбургу, то архіепископ, випробовуючи творчу силу талантів малого, звелів йому скомпонувати частину врочистої ораторії на тему **„Перша заповідь божа".** Завдання, утруднене ще й тим, що суворий достойник, не довіряючи запевненням Моцартових адоратів, велів хлопчикові — тоді одинайцятьлітньому! — виготовлювати той твір в замкненій кімнаті, під суворим особистим доглядом архіепископа. Але Моцарт вивязався тут зі свого завдання таксамо добре, як і незабаром, коли в рік опісля зважився на свою першу оперову спробу **„Аполльо і Гіяцинт" (1767),** яка з огляду на вік композитора була з кожного погляду уваги гідна. А вже просто до бурхливого заколоту прийшло в музичних колах, коли Моцарт, переїхавши з батьком до Відня удруге, з приводу ідучого весілля сицилійського короля Фердинанда з одною цісарською принцезою, скомпонував на ту ціль оперовий твір **"La finta semplice",** якого плянована вистава так обурила всіх старших музиків на „безличного смаркача", що вони запротестували і до вистави всетаки не прийшло. Але хоч і як страшенно гороїжилися всякого роду „відомі", „шановні" і „знамениті" музичні слави й поваги Відня на ту дитину небес, намагаючись по змозі оклевечувати успіхи хлопця як батькову рекляму та „невмістне наслідування старших" (!), то розвитку Моцартової кебети ніякі насуплені авторітети припинити не були всилі. Бо от, поки ще Моцартові скінчилося 14 років життя — до **1769!** — він придумує три сінфонії, одну Службу Божу (Festmesse) та ще одну оперову річ, **"Bastien und Bastienne,"** яка ще й сьогодні належить до репертуару німецьких оперових театрів. Але найкращою вершиною тих небувало вчасних успіхів нашого чародія була подорож Моцартів до Італії в **р. 1770,** де нпр. в Мантуї Вольфганґ відограв програму, яка містила 18 нумерів, розбуджуючи своєю грою на фортепяні такий ентузіязм, як опісля славний Паґаніні **(Paganini, 1782—1840)** діявольсько гарною грою на скрипці. В Медіоляні зацікавився талантами Моцарта один граф, іменем Фірміян, який грав якийсь час ролю його протектора. В Римі зазнали наші артисти дуже ласкавого прийому в тодішнього папи, Клементія XIV, який зробив Моцарта лицарем ордену „Золотої Остроги", завдяки чому він на будуче мав для своєї особи шляхоцький титул "Signore Cavaliere", а в Больонії став молоденький віртуоз членом установи "Accademica filarmonica". Якеж нечуване й надзвичайне те все, з погляду на той, тоді ще півдитинячий вік концертанта! А притім додаймо, що підчас його побуту в Італії замовлено в Моцарта аж три нові твори, між ними оперу п. н. **„Мітрідат",** яку Вольфґанґ виготовив ще того самого року!

Тимто й можна було надіятися сердезі батькові — мимоходом кажучи одному з батьків, яких бачимо в ряді родителів великих синів — що і йому самому і синкові після повороту в Зальцбург заживеться дещо краще, значить, на якомусь гарніщому становищі в архіепископській службі. На жаль, незабаром зайшли випадки, які сподівання Моцартового батька мали повернути в нівець, а його сина повести на вбивчі розстаї непевної, з матеріяльної сторони ніколи трівко незабезпеченої екзистенції.

Ті випадки були викликані нежданою смертю архіепископа Жигмонта в р. 1771.

Цей достойник саме, хоч і не зазначався досі якимось помітним актом признання для Моцартів і ще завжди тримав старого на місці простого скрипака у своїй капелі, — великі пани тоді таксамо, як нині, мусіли довго-довго міркувати, поки зволили допомогти кому — то все таки доцінював вагу їх професійної праці. Шратенбах дозволював їм, як ми вже знаємо, на артистичні турне і де-далі був схильний зробити щось і для поправи екзистенції свойого шановного службовника. А Моцартові батькові залежало в першу чергу на посаді капельника (капельмайстра) в архіепископа, як з огляду на матеріяльні користи, звязані з нею, так і з уваги на авторитет цього становища, такий відповідний фаховій солідности та дбайливости папа Леопольда. Сам спосібний музик, він мав наскрізь тверезу і практичну вдачу дещо суворої, але розумної і передбачуючої людини. Він навіть найбільш блискучі успіхи свойого синка оцінював усетаки ще й по тому, скільки гроша йому ті успіхи приносили, а тут, на жаль, фактичні доходи, рідко коли були такі то дуже богаті, а й не завжди вдоволювали. Було іменно тоді иноді й так, що навіть концерти у володарів, отже на дворах цісарів, королів, князів та великих маґнатів, не надто виплачувалися артистам. Миропомазані й ясновельможні богатирі вважали ось зі своєї сторони богзна яким великим ділом уже те, коли такому артистові, тобто „мандруючій бідноті" (fahrendes Volk), дали їсти тай поцілувати миропомазану руку. А позатим хіба ще от якийсь там собі вселаскавіший дарунок, звичайно не надто коштовний (справді дорогоцінні призначалися Нами для коханок і коханців). На туполобих царедворських достойників і лизунів, яких одиноким завданнем було застигати в німому коліноприклоненні на вид Їх Величества та припадати до Їх благоносних чобіт, ішли тоді в останню епоху перед Великою Революцією у Франції — грубі міліони. А найславніші світлоносці людства, поети, письменники й мистці, мусіли помірати з голоду, наскільки не мали щастя втішатися окремішньою опікою якогось потентата. Отимто й не подивуємо, що старий Моцарт мимо всіх успіхів своїх артистичних мандрів побивався ненастанно за підкріплення свойого матеріяльного положення таки в службі архіепископа, а коли той, як уже зазначено, в р. 1771 помер, в його наслідника, ґрафа Єроніма Кольоредо **(Colloredo).**

Та щож — на велику біду Моцартів Його Емінненція Єронім це були собі преосвященний деспот, бруталь та самодержець на царський штиб, з яким скорше чи пізніше мусіла вийти велика халепа.

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ОТО РАЗ ЛЕМКИНЯ!

Скажу правду, що по прочитанню допису Лемкині Анни Матлачик з Морії, Па., я не міг з дива вийти, як то могла вона так гарно, складно, розумно, справедливо й з таким великим серцем написати про Лемків і Україну.

От я живу в Шенандоа, Па. нашого народу є тут повно. Та що з того? На 600 Лемків братів з Закарпатської України може знайдеться яких 10 свідомих Українців. А инші боються України як чорт свяченої води. Вони знають про Австрію, Галіцію, Миколу Миколаєвича, але за Україну не хочуть слухати. Тільки одно знають відповісти: Та звідки та ваша Україна взялася?

Подавляюча більшість не читає ніяких газет ні книжок. А ті, що читають, то ще гірші від тих, що не читають, бо побаламучені кацапськими часописами. А инших газет не читають.

От цілий світ вже знає про польські звірства в Галичині. Чужі народи протестують і відчувають біль скатованих наших братів. А питайте нашу громаду, як вона відчула той біль, то аж соромно стане на це відповідати.

Газети пишуть, листи з краю приходять, ратунку просять, але це наших Лемків не турбує.

Всі громади складають жертви, влаштовують протестаційні віча, але нашу громаду це не обходить, бо це — українська справа.

Хтось подумав би, що коли не дбають про Україну, то може робиться якась инша народна й просвітна робота. Ні, й нема. Бо чи на закацапщеним багні може цвисти якась ідея?

В тім то й велика біда, що Лемки, які не хочуть знати України, які є під проводом кацапських ватажків, цілком осталися позаду нашої іміграції. В них нема зацікавлення рідним краєм, нема жертвенности ні жикої акції, щоби використати американський світ для національної ідеї.

І тому голос Шановної Лемкині, Анни Матлачик, є для нас такий дорогий, бо це голос розумної і чесної дочки нашого рідного краю, яка виросла на Лемківщині, яка там була підчас війни, і яка принесла українство з рідних лемківських гір.

Іван Чорний,
Шенандоа, Па.

КАНАДІЙСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПРО „СВОБОДУ".

Перше всього, прошу не брати мені за зле, що я не вирівнав на час передплати. Річ в тім, що тепер така погана криза, що нема ані роботи ані грошей. І тому годі стягнутися на тих пару долярів, щоби вирівнати цілорічну передплату. Я тепер висилаю одного доляра; як дістану роботу тоді вишлю решту вже без упімнення. Одного доляра висилаю тільки на те, щоби не перервати читання „Свободи", котра є для мене дійсним українським часописом. Мені найкраще подобається те, що національна справа в „Свободі" стоїть понад все. „Свобода" не мішає релігії з політикою, не ганьбить одної церкви та не захвалює другої, не робить ріжниці між Українцями з погляду релігійного. Отсе є самі добрі прикмети „Свободи". „Свобода" причиняється теж якнайбільше до болючих потреб Рідного Краю, чого саме бракує іншим часописам. Я вірю, що хто раз зачне читати „Свободу", той напевно зачне її передплачувати і певно ніколи цього не пожалує. Від себе желаю „Свободі" з нагоди Великодних Свят мілїонів передплатників та зєднання усіх Українців в ОБЄДНАННЯ, то не тільки в Америці, але і в Канаді. Редакторам і співробітникам бажаю сили і витревалости в такій важній праці, якою являється для нас, Українців, праця в — „Свободі"!

С. О. Кутний,
Канора, Саск.

Лікар: Що вам бракує?

Хорий: Маю дуже слабу память від якогось часу.

Лікар: То гонорар мені прошу заплатити згори.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА

УКРАЇНСЬКЕ СПІВАЦЬКЕ Т-ВО „БОЯН" В ЙОНКЕРС, Н. Й.

влаштовує

ВЕСЕЛИЙ КОНЦЕРТ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 19-ГО КВІТНЯ (APRIL) 1931 РОКУ

в HOLY TRINITY HALL, FRANKLIN AND WALLNUT STS., YONKERS, N. Y.

Початок в годині 4.30 пополудни.

Вступ для старших 50 центів, для дітей 15 центів.

Дірігент хору п. М. Фатюк. — Акомпаніамент пяна п-на Р. Вандзіляк.

На концерті відспівається українсько-лемківські і американські пісні.

Запрошується всіх громадян до численної участи. 86,8

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО „З О Р Я"

відділ 69 Українського Народного Союза, в Ню Йорку

улаштовує

Великий Баль

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 19-ГО КВІТНЯ (APRIL) 1931 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ РОБІТНИЧІМ ДОМІ,

(MANHATTAN LYCEUM)

66-68 East 4th Street, New York, N. Y.

Початок в годині 5-тій пополудні. — Вступ 50 центів.

НОВІСТЬ! НА ПЯНО НОВІСТЬ!

35 УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ПІСЕНЬ

в обробленню славного музика й композитора

В. БАРВІНСЬКОГО,

за 1-го доляра

КРАЩОГО И ДЕШЕВШОГО ВИДАННЯ ДОСІ НЕ БУЛО.

Головний склад у книгарні „Свободи":

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

або

„SURMA", 103, AVENUE A, NEW YORK, N. Y.

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВНОГО РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗА

за березень 1931 р.

НОВІ ЧЛЕНИ:

В. 3. Голубець Анна.
В. 14. Лапій Василь, Лапій Ліна.
В. 16. Терпеливець Марія.
В. 22. Кравчук Марія, Лотоцька Марія.
В. 44. Конопельська Катерина.
В. 47. Рибак Катерина.
В. 64. Ґабрелович Іван.
В. 65. Галущак Марія.
В. 68. Лемішка Розалія, Лемішка Анна.
В. 71. Боївка Ева, Горват Текля.
В. 84. Ґайда Іван.
В. 99. Процяк Андрій, Процяк Олена.
В. 111. Ґонда Марія, Туркей Мих.
В. 112. Цапик Кароліна, Лакош Катерина, Цьобан Катерина, Крива Анна.
В. 122. Шура Стах.
В. 130. Борак Андрій.
В. 131. Іванів Магда.
В. 133. Паращук Павло.
В. 147. Волянська Анна.
В. 151. Пипюк Володимир, Проць Надя.
В. 156. Вечковський Стах.
В. 169. Ґаздій Марія.
В. 177. Ковалевська Олена, Патикевич Анна, Рекрут Мирослав.
В. 191. Юзинко Анна.
В. 207. Котович Пелягія.
В. 214. Пахолок Іван.
В. 217. Квасниця Катерина.
В. 218. Біливяк Іван.
В. 219. Яворський Михайло.
В. 221. Бодак Теодор.
В. 223. Колянко Йосиф.
В. 242. Дуцилович Данило.
В. 248. Кобулянська Анастазія.
В. 255. Булій Павло.
В. 260. Фоца Февронія.
В. 274. Теодософф Борис, Тиховський Петро, Теодософф Катерина.
В. 275. Леский Стефан.
В. 276. Хлиста Йосиф.
В. 281. Бачинська Йосифа.
В. 286. Челак Ольга, Челак Олена, Челак Стефан.
В. 292. Луцейко Осип, Зенчак Катерина.
В. 299. Максимець Данило.
В. 300. Рачик Катерина.
В. 306. Зварун Микола.
В. 326. Слюсар Стелла.
В. 336. Білий Іван.
В. 339. Михалюк Йосиф.
В. 344. Когут Іван.
В. 347. Ґлосніцький Іван, Патен Михайло.
В. 358. Слабій Розалія, Стахів Ольга, Сорівка Анна.
В. 361. Кузів Михайло, Хлиста Іван, Тиняк Іван, Хандій Яків, Ґулька Антін.
В. 364. Кравчук Стефан, Петрацький Лев.
В. 365. Камінська Зофія.
В. 369. Сахан Пазя.
В. 378. Ставарський Франко.
В. 385. оГрбаль Текля.
В. 396. Тимко Розалія.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

В. 1. Олесневич Теодор.
В. 7. Дидик Марія, Кріль Антін, Рифун Анна.
В. 16. Роговська Агнешка.
В. 20. Поглод Стефан.
В. 32. Семенко Олекса.
В. 34. Камінський Іван.
В. 39. Пішко Михайло.
В. 47. Русин Анастазія.
В. 70. Келичава Павло.
В. 75. Ґошко Петро, Ґошко Марія.
В. 102. Бурко Іван, Бурко Анастазія, Мацула Микола, Сулій Ілія, Сулій Юлія, Щур Теодор, Угрин Андрій.
В. 108. Онисик Дмитро.
В. 112. Кардамаш Марія.
В. 113. Хлеба Василь, Ділевич Михайло, Кравс Ілія, Пішок Юрій.
В. 114. Обаль Павло, Обаль Антоніна.
В. 121. Бих Семен, Мороз Онишко, Слівінський Микола, Слівінська Зофія.
В. 147. Лопушанський Григорій, Радьо Катерина, Рать Михайло.
В. 182. Проців Михайло.
В. 183. Куйбіда Теодор.
В. 187. Бойко Григорій, Байко Катерина.
В. 212. Проць Марія.
В. 217. Тихій Григорій.
В. 218. Когут Йосиф.
В. 229. Югас Анна.
В. 230. Дуклян Федор.
В. 231. Яворський Йосиф, Яворська Клементина, Коваль Микола, Луцишин аПраска, Стромило Василь, Ґоцко Марія, Луцишин Василь, Стромило Юлія.
В. 236. Кулинич Олекса.
В. 245. Войтович Іван.
В. 254. Бунко Теодор, Ґонтарський Стефан, Гаврилич Михайло, Гривняк Михайло, Максим Теодор, Вовк Михайло, Зен Юрій, Загачевський Дмитро, Карбовник Марія, Керелейза Іван, Шпирка Андрій, Пішко Гнат.
В. 263. Солтис Іван.
В. 266. Климків Михайло.
В. 276. Гладьо Михайло, Гладьо Анна, Лень Йосиф, Лень Михайло, Міжуник Олена, Владичок Микола, Владичок Катерина.
В. 283. Малиса Іван, Малиса Михайло.
В. 287. Кобрин Параска.
В. 300. аҐвриляк Михайло.
В. 304. Новак Михайло.
В. 306. Воробець Юрій.
В. 335. Мишин Микола.
В. 349. Біліда Василь, Коблянський Павло, Козак Михайло, Коблянська Марія, Козак Марія. Біліда Марія.
В. 352. Шуригайло Стефан, Шуригайло Розалія, Шуригайло Михайло.
В. 368. Василюк Михайло, Василюк Анна.
В. 385. Віцента Олена, Віцентий Матвій, Віцентий Іван.
В. 388. Цицик Василь.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 26. Петрина Йосиф.
В. 65. Лаврів Олекса.
В. 70. Шеремета Катерина.
В. 94. Пипський Йосиф.
В. 132. Дудик Терентій, Дудик Анастазія.
В. 133. Лобур Іван, Лобур Анастазія.
В. 134. Сіварська Анна.
В. 217. Гривнак Анна.
В. 237. Лебіщак Антін, Лебіщак Юлія.
В. 247. Манорик Павло, Віржман Іван.
В. 302. Куба Йосиф.
В. 361. Лобур Іван, Лобур Зофія.
В. 365. Валас Михайло.
В. 369. Пастух Антін, Пастух Антія, Маркович Анна, Пастух Катерина.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ:

В. 2. Ясевич Іван, Филипчак Йосиф, Гутник Текля, Гутник Михайло, Гутник Йосиф, Ясевич Йосиф.
В. 8. Скробала Анна, Голуб Михайло.
В. 9. Нарадко Іван.
В. 18.Колтко Іван.
В. 20. Будурович Марія.
В. 24. Магновський Людвік.
В. 30. Сирота Іван.
В. 34. Дзят Анна, Дзят Марія, Дзят Анастазія, Дзят Михайло, Сикута Микола, Виняш Іван, Запотічний Михайло, Радик Юстина, Запотічна Марія, Радик Василь.
В. 39. Шефтик Юрій.
В. 41. Рагуля Параска.
В. 51. Суган Михайло.
В. 56. Чупа Анна, Лихва Тимко, Лихва Ева, Цюпинський Олекса.
В. 65. Бальніцький Олекса, Ґавловський Павло, Яцила Микола, Валашановський Олекса.
В. 77. Букса Іван.
В. 85. о. Маланяк Стефан.
В. 87. Сухиня Іван.
В. 92. Кічак Марія.
В. 97. Хованець Іван, Припхан Анна, Соломко Іван, Марчук Марія, Припхан Михайло.
В. 102. Кардамаш Константин.
В. 107. Біндас Михайло, Мітрик Михайло, Новаковський Онуфрій.
В. 110. Жуковський Яків.
В. 114. Бабяк Михайло, Янко Михайло, Кузів Теодор.
В. 122. Сошік Іван, Сусоль Іван.
В. 123. Шигінський Михайло, Шигінська Евгенія.
В. 126. Низьолик Антін.
В. 130. Кіцка Теодор, Салій Стефан, Кіцка Евдокія.
В. 135. Голобінко Григорій, Грешко Михайло, Матерна Йосиф, Вишньовський Юрій, Голобінко Іван, Грешко Катерина, Голобінко Марія.
В. 146. Блажевський Ілія, Блажевська Олександра, Явний Іван, Снігур Дмитро, Бенесюк Микола.
В. 147. Андрухів Іван, Андрухів Анна, Пельо Михайло.
В. 152. Присяжний Семен.
В. 159. Кулас Лука, Бейко Яків.
В. 163. Сенюк Юрій.
В. 174. Косяк Катерина.
В. 175. Дяк Іван, Ґрошко Іван, Горбянський Пантелемон.
В. 185. Бакун Пилип.
В. 193. Гайдук Антін, Дзюрнак Теодор, Дзюрнак Йосиф, Паробей Іван, Трач Теодор.
В. 209. Червінський Іван, Кельмай Стефан, Вадяк Василь, Вадяк Анна.
В. 210. Олійник Микола, Олійник Марія, Завадовський Стефан, Марафяний Іван, Петляр Олекса.
В. 217. Ковтун Василь, Гук Дмитро, Кучмій Григорій.
В. 222. Сенів Андрій.
В. 223. Кузміньский Іван.
В. 231. Гоцко Сузанна, Літвинець Павлина, Сакара Юрій, Літвенець Анна.
В. 235. Теплий Андрій, Андриц Юрій.
В. 243. Мішкевич Іван, Мішкевич Василь.
В. 247. Гичка Михайло.
В. 255. Булій Павло.
В. 263. Запалінський Яків.
В. 266. Вовянка Василь.
В. 276. Макар Іван, Бірецький Семен, Гомзяк Стефан, Гомзяк Анна.
В. 280. Терлич Стефан.
В. 281. Антош Дмитро.
В. 285. Заяць Вікторія.
В. 295. Дрежак Філікс.
В. 304. Мигаль Теодор, Попелюк Андрій.
В. 306. Окрепкий Стефан.
В. 312. Чайка Йосифина.
В. 313. Андрусишин Іван.
В. 316. Тимчук Лука.
В. 324. Филипчук Анна, Кострубяк Константин.
В. 327. Баран Мартин.
В. 329. Тріщок Теодор.
В. 332. Іванків Стефан.
В. 339. Роман Михайло, Лесюк Юрій.
В. 346. Довган Йосиф.
В. 360. Купчик Марія, Шура Михайло, Шура Іван.
В. 363. Журавінський Андрій, Журавінська Олена.
В. 364. Самсон Олекса.
В. 365. Гарбіст Катерина.
В. 366. Дзюмбак Стах.
В. 367. Чолій Онуфрій.
В. 370. Шалаґан Каспер.
В. 372. Заґурський Йосиф.
В. 378. Барняк Олекса.
В. 381. Блавят Іван.
В. 383. Ґоряк Йосиф.
В. 385. Бородай Анастазія, Бородай Йосиф, Середніцька Анна.
В. 388. Лебіщак Юлія, Лебіщак Григорій, Міштурак Семен, Міштурак Катерина, Мамчин Михайло, Мамчин Анна, Ніклаш Яків, Ніклаш Кароліна.
В. 389. Паламар Марія.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 7. Пастух Антін, Пастух Антін мол., Маркович Анна, Пастух аКтерина.
В. 22. Павчак Юліян, Павчак Параска.
В. 48. Крива аМрія.
В. 74. Дудик Терентій, Дудик Анастазія.
В. 130. Сурмач Мирон.
В. 136. Сіварська Анна.
В. 173. Манорик Павло, Віржман Іван.
В. 242. Волос Михайло.
В. 308. Гудима Микола, Магац Михайло, Магац Петро, Магац Михайло, Гудима Текля, Магац Анастазія, Щурик Стефан, Щурик Параска, Щурик Іван, Щурик Петро.
В. 388. Лебіщак Антін, Лебіщак Юлія.

ГРОШЕВІ ЗВОРОТИ— НОВИЙ РІД:

В. 366. Швайчук Іван.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ:

В. 1. Каня Юрій.
В. 10. Ксенич Онуфрій.
В. 28. Кіцак Петро.
В. 33. Гнат Зофія.
В. 36. Новак Марія.
В. 48. Карбовнічак Катерина.
В. 132. Хоцінський Дмитро.
В. 155. Гуцалюк Петро.
В. 179. Стефанів Йосиф.
В. 181. Познанський Володимир.
В. 194. Лібер Михайло.
В. 233. Веґгринович Ілія.
В. 238. Шафранський Микита.
В. 242. Скибяк Олекса.
В. 247. Матущак Володимир.
В. 248. Казюта Йосиф.
В. 262. Ціркот Тимко.
В. 294. Баюс Марія.
В. 320. Байда Василь.
В. 349. Мрголевська Анна.

ЗІСТАВЛЕННЄ:

З початком березня 1931 р. було в У. Н. Союзі повнолітних членів	21,379
В місяци березні 1931 р. принято нових	87
В місяци березні 1931 р. принято наново	96
В місяци березні 1931 р. принято з переступними листами	22
В місяци березні 1931 р. принято з інших кляс обезпечення	7
Разом	21,591
В місяци березні 1931 р. суспендовано	163
В місяци березні 1931 відійшли з переступними листами	26
В місяци березні 1931 відійшли до інших кляс обезпечення	7
Грошевий зворот — Новий Рід	1
В місяци березні 1931 померли	21
Разом	218
З кінцем березня 1931 р. в У. Н. Союзі було повнолітних членів	21,373

ЗІСТАВЛЕННЄ ПІСЛЯ КЛЯС І СУМ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

СТАРИЙ РІД.

В клясі Д.	на $ 100	12
В клясі А.	на $ 250	386
В клясі А.А.	на $ 500	5,809
В клясі В.	на $ 750	898
В клясі С.	на $1000	13,301
В клясі В.В.	на $1500	304
В клясі С.С.	на $2000	106

НОВІ РОДИ:

Обезпеченне платне по смерти з вкладками до 70 року життя.

В клясі О- 500	на $ 500	71
В клясі О-1000	на $1000	71
В клясі О-1500	на $1500	4
В клясі О-2000	на $2000	2
В клясі О-2500	на $2500	—
В клясі О-3000	на $3000	—

Обезпеченне платне по смерти з вкладками протягом 20 літ.

В клясі Р- 500	на $ 500	62
В клясі Р-1000	на $1000	127
В клясі Р-1500	на $1500	5
В клясі Р-2000	на $2000	5
В клясі Р-2500	на $2500	—
В клясі Р-3000	на $3000	—

Обезпеченне платне за життя з вкладками протягом 20 літ. (Ендавмент).

В клясі Е- 500	на $ 500	108
В клясі Е-1000	на $1000	97
В клясі Е-1500	на $1500	4
В клясі Е-2000	на $2000	1
В клясі Е-2500	на $2500	—
В клясі Е-3000	на $3000	—
Разом		21,373

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ.

НОВОВПИСАНІ ДІТИ:

В. 16. Терпеливець Олекса.
В. 42. Головачук Мирослав.
В. 52. Малек Іван.
В. 61. Скубяк Йосиф, Скубяк Юрій.
В. 62. Сливар Марія, Данько Микола, Данько Ева, Данько Катерина.
В. 76. Пристаюк Василь.
В. 77. Мурин Олена.
В. 87. Семанюк Марія.
В. 97. Мельник Людвіка, Мельник Едвард.
В. 136. Сіварський Іван, Сіварський Микола.
В. 140. Стрільбицька Юлія.
В. 142. Левчак Фредрик, Левчак Лев.
В. 146. Гарбусь Петро.
В. 147. Салаш Стефанія, Фариняк Мирослав, Галевич Катерина.
В. 150. Ґуска Володимир, Гуска Федора.
В. 162. Корнейчук Яків.
В. 173. Долеба Анна.
В. 191. Шушко Едвард.
В. 192. Сторожинський Роман, Канарик Евгенія.
В. 212. Тихоневич Ольга, Тихоневич Ґеня.
В. 213. Гумен Іван, Борак Олена, Борак Микола, Борак Сльга, Борак Емілія.
В. 218. Стахура Михайло.
В. 235. Бобак Йосиф.
В. 237. Забитко Катерина, Забитко Микола, Федуна Іван, Забитко Стах.
В. 240. Пахолка Йоанна.
В. 247г Процак Катерина.
В. 268. Омелян Теофіля, Омелян Славка, Омелян Марія.
В. 270. Турчинський Володимир, Турчинська Олена, Турчинська Юлія.
В. 274. Боберська Марія, Боберська Анна, Боберський Теодор.
В. 276. Ґузик Ольга, Ґузик Марія, Ґузик Іван.
В. 292. Нидза Марія, Баранецький Микола.
В. 293. Ластовецька Марія, Ластовецький Олекса.
В. 330. Франків Михайло, Паламар Михаліна, Франків Броніслав.
В. 336. Балицька Ольга, Балицька Олена.
В. 342. Скоципець Михайло, Скоципець Анна.
В. 347. Патен Йосиф.
В. 352. Гавриляк Стефан.
В. 356. Зварун Розалія, Зварун Михайло.
В. 359. Юревич Михайло, Ґой Михайло, Юревич Іван.
В. 369. Царинська Ґеня, Кравець Анна, Патер Марія, Кравець Катерина, Патер Павло, Патер Катерина.
В. 383. Бурій Іван, Козак Йосиф, Козак Йосифа, Бурій Марія, Козак Павлина, Ґрудзінський Михайло.
В. 384. Подоля Емілія, Малецька Емілія, Малецький Михайло, Малецька Розалія, Малецька Марія.
В. 388. Мелько Марія, Мелько Анна.
В. 400. Моцко Іван.

ДІТИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

В. 7. Новій Василь.
В. 16. Роговська Анна, Роговська Теодора, Роговська Марія, Роговський Кароль.
В. 75. Ґошко Марія, Ґошко Данило, Ґошко Людвіка.
В. 102. Сулій Володимир, Сулій Іван, Угрин Анна, Мацуляк Анна, Бурко Анна, Бурко Микола.
В. 109. Шепеляк Стефан.
В. 121. Бих Володимир, Слівінський Йосиф, Слівінський Кароль.
В. 147. Мороз Ярослав, Мороз Мирослав, Семанишин Анна, Мороз Емілія, Мороз Мар'я, Семенишин Стефанія, Мороз Евген, Шурон Павло, Шурон Зофія, Шурон Анастазія.
В. 201. Фемяк еПтро.
В. 231. Яворський Іван, Яворський Стефан.
В. 236. Тройнир Олена.
В. 243. Якіменко Анна, Якіменко Марія, Якіменко Ґеня.
В. 245. Войтович Іван, Войтович Роман, Войтович Катерина.
В. 276. Коруна Данило, Коруна Катерина, Коруна Ева, Карачок Олександра, Карачок Елисавета, Карачок Олена, Карачок Василь, Гладьо Анна.
В. 283. Малиса Богдан, Малиса Наталка, Малиса Ярослав, Малиса Володимир, Малиса Ольга.
В. 349. Біліда Василь, Біліда Михайло, Козак Пелягія, Козак Анна, Козак Агафія.
В. 352. Шуригайло Стефанія, Шуригайло Володимира, Шуригайло Володимир, Шуригайло Йосиф, Шуригайло Стах.

ДІТИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 26. Петрина Петро, Петрина Марія.
В. 361. Лобур Марія, Лобур Тимко, Лобур Ілія.
В. 369. Пастух Розалія.
В. 386. Нікіпірович Стефан, Нікіпірович Ніна, Нікіпірович Олена, Нікіпірович Михайло.

ДІТИ СУСПЕНДОВАНІ:

В. 2. Гутник Марія, Гутник Марта, Гутник Стефан.
В. 3. Пирдза Стефан, Пирдза Михайло, Пердза Теодор.
В. 7. Шашко Петро.
В. 16. Терпеливець Олена, Терпеливець Олекса.
В. 22. Костів Стефан.
В. 34. Сикута Роман, Дзяд Михайло, Сикута Зофія, Дзяд Юлія, Сикута Зеновій, Дзяд Дмитро, Виняш Едвард Радик Василь, Радик Олена, Радик Семен, Радик Микола, Родик Стефанія.
В. 40. Пеленський Михайло, Пеленський Йосиф.
В. 61. Скубяк Йосиф.
В. 63. Тимчик Петро.
В. 67. Мазурак Петро.
В. 76. Теребух Марія.
В. 85. Маланяк Зеновій.
В. 86. Бекич Анна, Бекич Марія, Бекич Іван, Бекич Олена.
В. 87. Сухиня Антін, Сухиня Михайло.
В. 94. Ганиш Евген, Ганиш Йосиф.
В. 96. Кульчицький Петро.
В. 97. Кость Іван.
В. 102. Кардамаш Іван, Кардамаш Микола, Кардамаш Марія, Кардамаш Катерина, Крдамаш Йосиф, Кардамаш Олена, Кардамаш Анна.
В. 104. Іваніцький Йосиф, Іваніцький Іван.
В. 114. Нестор Анна, Нестор Стах, Нестор Михайло, Полянський Лев.
В. 130. Кіцка Василь.
В. 146. Блажевська Ірина, Блажевська Мирослава.
В. 182. Мапомета Олена.
В. 183. Дороцький Михайло.
В. 193. Отрок Марія, Отрок Ярослава, Отрок Олена, Сисак Павлина, Сисак Петро, Трач Петро.
В. 206. Ґловацька Зофія, Ґловацька Анна, Ґловацька Марія, Ґловацький Володимир, Ґловацька Йосифа.
В. 212. Тихоневич Ольга, Тихоневич Ґеня.
В. 230. Токарська Катерина.
В. 231. Гоцко Микола, Гоцко Тереса, Калька Антін, Літвінець Стефанія, Літвінець Розалія, Літвінець Михайло, Літвінець Іван, Корін Йосиф, Корін Теодора.
В. 243. Вишньовська Ґеня, Вишньовский Володимир, Сініцька Ева, Сініцька Анна, Мишкевич Олена, Мишкевич Григорій, Мишкевич Павлина, Мишкевич Стефанія.
В. 276. Макар Петро, Макар Андрій, Макар Марія.
В. 282. Герчак Марія.
В. 292. Насланець Іван, Насланець Данило, Насланець Ілія.
В. 297. Войтович Сілія.
В. 339. Роман Теодор, Роман Стефан.
В. 341. Кравець Розалія, Кравець Петро, Кравець Михайло, Кравець Микола, Маркович Михайло, Маркович Катерина.
В. 354. Галун Володимир, Галун Анна. Галун Василь.
В. 360. Хомяк Іван, Хомяк Олена, Хомяк Розалія, Хомяк Марія.
В. 371. Остаховська Стефанія.
В. 385. Середніцький Михайло, Бородай Михайло, Бородай Анна, Бородай Франко.
В. 388. Лебіщак Петро.
В. 389. Паламар Володимир.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ.

В. 7. Пастух Розалія.
В. 22. Павчак Ольга, Павчак Ірина.
В. 308. Щурик Марія, Гудима Петро, Гудима Анна, Щурик Анна, Гудима Марія, Щурик Олена.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ ДО СТАРШИХ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА:

В. 3. Голубець Анна.
В. 16. Терпеливець Марія.
В. 22. Кравчук Марія.
В. 44. Конопельська Катерина.
В. 68. Лемішка Анна.
В. 71. Боївка Ева.
В. 99. Процяк Галька, Процяк Андрій.
В. 112. Крива Анна.
В. 169. Ґаздій Марія.
В. 177. Рекрут Мирослав.
В. 217. Квасниця Катерина.
В. 218. Білевят Іван.
В. 276. Хлиста Йосиф.
В. 281. Бачинська Йосифа.
В. 336. Білий Іван.
В. 347. Патен Михайло, Ґлосніцький Іван.
В. 358. Стахів Ольга.
В. 361. Ґулька Антін.
В. 365. Камінска Зофія.

ДІТИ ПОМЕРШІ:

В. 108. Потажний Олекса.
В. 271. Ґураль Роберт.

ЗІСТАВЛЕННЄ:

З початком березня 1931 р. було в У. Н. С. дітей членів	14,138
В місяци березні 1931 р. принято нових	95
В місяци березні 1931 р. принято наново	61
В місяци березні 1931 р. принято з переступними листами	11
Разом	14,305
В місяци березні 1931 р. суспендовано	118
В місяци березні 1931 відійшли з переступними листами	10
В місяци березні 1931 відійшли до повнолітних членів	21
В місяци березні 1931 померли	2
Разом	151
З кінцем березня 1931 р. в У. Н. Союзі було дітей членів	14,154

ЗІСТАВЛЕННЄ ПІСЛЯ КЛЯС МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ:

В клясі 1-ій за 25 цнт. місячної вкладки	12,734
В клясі 2-ій за 50 цнт. місячної вкладки	1,420
Разом	14,154
З кінцем березня 1931 р. в У. Н. Союзі було всіх обезпечених	35,527

У В А Г А

У кождий відділовий урядник Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї стисло застосуватися.

Так повнолітні як і молодечі члени У. Н. Союза, оголошені в рекордовім звіті за місяць березень 1931 як суспендовані або виключені за неплаченне місячних вкладок чи з інших причин згідно зі статутом організації, коли хотять і надальше бути членами У. Н. Союза, мусять зголоситися протягом сего місяця (квітня) до своїх відділів і вписатися наново, заплативши всі свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Коли цего не зроблять до кінця місяця квітня 1931 року, то в травні 1931 р. мусять виповняти нові аплікації (просьби о принятте), коли схотять бути дальше членами У. Н. Союза, подібно як кождий новий кандидат. Ці знов члени, так повнолітні як і малолітні, котрі в місяці березні 1931 р. взяли переступні листи, а еще доси не зголосилися до іншого правно істнуючого відділу У. Н. Союза, мусять це зробити в місяці квітні 1931 р., бо на другий місяць то є в травні 1931 р. стратять всі членські права і моглиби бути приняті тільки на підставі нових аплікацій (просьб о принятте).

І. Каштанюк, гол. рек. секр.

POLAND IN THE WAR.

Editor of The Record:

Sir:—When the Poles run out of arguments they resort to harsh criticisms of Ukrainians for alleged sympathies to Austrians or Germans in the war. Although it is not a crime to sympathize with one side, it is not such a good trait to sympathize with both sides at the same time. Poles have a big heart. Poles organized Polish Legions on both sides, Pilsudski in Austria and Dmowski in France.

As a reflection to this bighearted Polish attitude permit me to quote from a Lloyd George speech before the Parliament after the invasion of Silesia by Polish Insurgents before the plebiscite against the protest of the Allied Commission. Lloyd George said:

"Those Poles who were fighting with the Allies were beaten with the armies with which they were associated — broken, scattered, driven like cattle. If we had depended upon the armies of Poland that were fighting for the Allies, Poland today would have been either a German or an Austrian province. The half that were fighting against the Allies fought to the end. Polish troops in German uniforms were shooting down Frenchmen, British and Italians who were fighting for Poland's freedom, but now that Germany is helpless through the action of the Allies Poland says she will fight even against the Treaty of Versailles for Silesia. I see M. Korfanty says that all Poles in Silesia will die rather than surrender. If they had thought that earlier when the battle for Polish freedom was being fought, there would have been fewer British, French and Italian lives lost, but they have thought of it only when Germany is disabled and helpless." Quoted in "Five Years of European Chaos," by H. H. Maccartney, p. 127).

Dr. Paul Dubas.

(The Philadelphia Record,
April 10, 1931).

ЯК ТО ВОНИ „ПАЦИФІКУЮТЬ"!...

„Український Голос" з дня 8. березня подає зміст листа одного зі своїх читачів. Наводимо цей характеристичний лист без жадних змін.

„Хвальна Редакція! Прошу загальтувати мені свій часопис, бо дуже бють і кажуть що я політик. Отож прошу не висилати, як то ся промине, то я напишу тогди листа. Тогди будете висилати. Але я прошу щобьсьте не загальтували до Івана З... до него хай йде, він хоче щоби йшов ваш часопис. З глубоким поважанням Ст. Г.".

— Чи можу пійти з дочкою пані добродійки на прохід?

— Прикро мені, одначе не можу позволити.

— То пані мені не довіряють?

— Я довіряю вам зовсім.

— То хіба пані не довіряють своїй власній дочці?

— Їй також довіряю. Одначе вам обоїм разом не довіряю.

КОРИСТАЙТЕ З МІСЯЦЯ ДЕШЕВОЇ КНИЖКИ.

КУЛЯМИ І ГАРМАТАМИ НЕ БОРИМОСЯ З НАШИМИ ВОРОГАМИ ЩО ДНЯ. АЛЕ КУЛЬТУРНИМИ ЗДОБУТКАМИ МОЖНА НИЩИТИ ВОРОГІВ КОЖНОГО ДНЯ, В КОЖНИЙ ЧАС. ДО КУЛЬТУРИ ДОХОДИМО ПРОСВІТОЮ, А ДО ПРОСВІТИ ПРИ ПОМОЧІ КНИЖКИ.

І ОСЬ ТОМУ КНИГАРНЯ „СВОБОДИ", ЩОБИ ПРИЧИНИТИСЯ ДО ПОШИРЕННЯ КНИЖКИ МІЖ НАШИМ НАРОДОМ В АМЕРИЦІ, ПРОГОЛОШУЄ, ЩО

ДАЄ В ЧАСІ ВІД 25-го БЕРЕЗНЯ ДО 25-го КВІТНЯ 1931 Р.

25% ОПУСТУ

НА КНИЖКОВІ ЗАМОВЛЕННЯ ВІД $2 ДО $6, А

35% ОПУСТУ

НА ЗАМОВЛЕННЯ ВИЩЕ $6 — З ВИНЯТКОМ ШКІЛЬНИХ ПІДРУЧНИКІВ.

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ДРУКАРНЯ

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА „СВОБОДА"

83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ДРУКАРНЯ

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

„СВОБОДИ"

83 Grand St., Jersey City, N. J.

виконує:

ВСЯКІ ДРУКИ ЯКНАЙКРАЩЕ, ЗАВСІГДИ НА ЧАС І ПО НИЗЬКІЙ ЦІНІ.

ДЛЯ ТОВАРИСТВ, ПАРОХІЙ, СІЧОВИХ СОТЕНЬ, ҐУРТКІВ, БРАТСТВ І ДРУГИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ, ТА ДЛЯ ПООДИНОКИХ ОСІБ ВИКОНУЄМО ВСЯКІ ПОТРІБНІ ДРУКИ.

ЧЛЕНСЬКІ КНИЖОЧКИ,
СТАТУТИ,
НАГОЛОВКИ НА ЛИСТАХ,
АДРЕСИ НА КОВЕРТАХ,
ЛЕТЮЧКИ,
ОГОЛОШЕННЯ НА ПРЕДСТАВЛЕННЯ,

КОНЦЕРТИ,
ЗАБАВИ,
ПІКНІКИ
БАЗАРІ,
РІЖНОГО РОДА АФІШІ,
ОБІЖНИКИ,
ТА ВСЯКІ ИНШІ ДРУКИ.

ВІДДІЛИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА! УДАВАЙТЕСЯ ЗІ ВСЯКИМИ ДРУКАРСЬКИМИ РОБОТАМИ ТІЛЬКИ ДО СВОЄЇ ВЛАСНОЇ ДРУКАРНІ!

Для фірм, бизнесменів і приватних осіб друкуємо афіші, білети (тікети) ріжні запрошення, візитівки, весільні запрошення — і все, що входить в обсяг друкарської штуки.

РОБОТА ВПОВНІ ВДОВОЛЯЮЧА. — УСЛУГА ЯКНАЙСКОРША. — ЦІНИ НАЙНИЩІ.

Нова адреса „Обєднання".

„Obyednanye"

P. O. Box 122, Hudson Terminal, New York, N. Y.

ВІДОЗВА

до односельчан села Угринова й чесних Сокальчан.

Нижче підписаний Виділ читальні „Просвіта" і всі місцеві товариства в Угринові, повіт Сокаль, звертаються до Вп. Товариства з горячою просьбою, а радше з голосом розпуки: „Допоможіть нам", бо находимося в безвихіднім положенню.

Як се показує залучена світлина, ми здвигнули у себе народню святиню просвіти, в котрій найшли приміщення всі культурно-економічні установи. Буджет наш, який ми зробили з розпочаттям будови, був того роду, що ми в жовтни 1930 р. мали сплатити і були би сплатити всі наші зобовязання. Ми, розпочинаючи будову, числилися також і з тим, що продукти господарські спадуть дещо на ціні, але ніколи не припускали, що наступить такий катастрофальний упадок цін і через це ми нині стоїмо перед тим, що в ніякий спосіб не можемо вивязатися з наших зобовязань, бо довг, який тяжить на будинку, виносить 10,000 зл. п. На покриття того довгу, котрий удалось нам з бідою пролонгувати до кінця квітня 1931 р., ми будемо в можности стягнути з добровільних жертв квоту 2,000 зл. п., а на решту довгу не маємо, мимо всяких старань, ніякого покриття. До тепер село зложило, готівкою і роботою на той дім около 50,000 зл. п. і булоб усе добре, колиб не було тої катастрофальної господарської руїни.

Ми знаходимося на пограничу Холмщини, тої нещасної країни, котра перша призначена на спольонізовання і тому, щоби ратувати наших братів, висилаємо там наших свідоміщих громадян з відчитами, орґанізуємо аматорські гуртки, кооперативи і як можемо помагаємо їм і ратуємо від національної загибелі. Тому і ратунок тої освітно-культурної станиці в нашім селі являється конечним.

З тих то причин осмілюємося звернутись до Вп. Товариства за допомогою. Ми є свідомі того, що не маємо права і не вільно нам яко одиниці покористуватися шляхотністю Вп. Товариства, котре шле допомогу на загально-народні ціли, тому, коли кличемо „Поможіть", не маємо на думці даровизни, але просимо усильно про допомогу у формі позички.

Вп. Товариство дарує, що предложимо зі своєї сторони, може одинокий того роду, плян позички. Звертаємося о випозичення нам без проценту, котрий якраз буде даровизною, суми 500 долярів, а ми зобовязуємося що року 31-го грудня зложити в означенім банку на рахунок Вп. Товариства суму 100 долярів, аж до цілковитої сплати.

На забезпечення того довгу зобовязуємося дати якогонебудь роду поруку, аж до гіпотеки включно. В доповненню нашого прохання додаємо, що велику рубрику нашого річного доходу становили аматорські вистави та концерти, на котрі тепер староство не хоче дати дозволу, а це через те, що ми, мимо пацифікації, при виборах пішли одною лавою на нашу листу. Пацифікація діткнула нас болючо. Повибивано всі шиби, знищено часть бібліотеки і подерто цінні декорації.

Підписані просять Вп. Товариство розглянути мотиви нашої просьби і в своїй ласкавости прихильно її полагодити. Маємо надію, що наше прохання звінчається успіхом, за що згори складаємо сердечну подяку.

Відповідь просимо слати на адресу:

о. Іван Кашубинський,
Угринів,
почта Угринів, коло Сокаля,
Галичина.

(Слідують підписи урядників і печатки пятьох місцевих українських установ).

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

СТЕМФОРД, КОНН.

Коляда на Рідну Школу.

За покликом часопису Свобода колядувати на Рідну Школу. Ми, члени Українського Сітезенського Клюбу, вислали колядників, котрі, не зважаючи на перешкоди, яких зазнали від своїх, пішли й колядували, бо знали, що без докорів і критики народна справа між нашими Українцями не обійдеться.

Знали, що також не обійдеться й без тих, котрі йдуть і все витримують задля добра свого народу. Такі народні робітники є й тут у Стемфорд, котрі сильні духом і вірують в краще будуче.

Цього року колядувати ходили: Семен Панасюк, Микола Когут, Стефан Лисобей, Василь Карий і Василь Блащук. Заколядували по хатах $39.25.

До того з парохіяльної каси офіровано $25.00, тому вся коляда була $64.25.

Коляду зложили як слідує: С. Панасюк 3 дол.; по 2 дол.: С. Лисобей, М. Кресан, Т. Пастушак; по 1 дол.: М. Швець, Марія Васько, П. Вальчук, В. Блащук, В. Серафин, В. Венґнирович, О. Караван, В. Карий, І. Тирчак, А. Кругляк, Рузя Кресан, І. Кресан, М. Когут, С. Куривчак, І. Терлак, І. Дорош, І. Михайлишин; по 50 цнт.: И. Хома, И. Тирчак, К. Кульгавич, С. Стівенс, Ю. Горичук, П. Вальчук; по 25 цнт.: І. Зільонка і С. Савіцький.

Зґрініч, Конн. По 1 дол.: С. Гурик, Д. Мудрий, І. Пилипів, М. Робак, А. Лопух, С. Возняк, Панахида, Волошин; по 50 цнт.: М. Недошитко, М. Томчук; по 25 цнт.: С. Пастернак, Т. Петровський, О. Підгукський.

Разом всеї коляди $64.25, яку вислано через Обєднання на Рідну Школу.

Микола Когут.

—o—

САВТ ПЛЕЙНФИЛД, Н. ДЖ.

На Рідну Школу в Старім Краю.

Заходом тов. „Просвіта", від. 312 У. Н. С., була переведена коляда на Рідну Школу, яка принесла $6.63. Зложили слідуючі: М. Ярема 2 дол.; К. Лисюк, В. Білоруський, Голінський, С. Цап по 1 дол.; Матвійчук 50 цнт.; Катерина Дорош 25 цнт. Разом $6.75; пересилка 12 ц.; остається $6.63. Гроші вислано до краю через Обєднання.

Семен Цап, предс. від. 312 У. Н. С.

—o—

НАНТИКОК, ПА.

На визвольну боротьбу.

Спис жертводавців, котрі жертвували на визвольну боротьбу в добр. Петра Маціборського на забаві: А. Бабак 2 дол.; В. Кобилянський, П. Маціборський, Марія Проняк, П. Головей, А. Сьома, М. Савчук, В. Парцель, Т. Бабак, М. Спец по 1 дол.; М. Отрок, Я. Савчук по 50 цнт.; М. Ляхович 25 цнт. Разом $12.25. Відділ У. Д. В. О. $12.75. Разом зібрано $25.00.

Гроші вислано до краю через Обєднання.

Іван Вельґош, секр. від. У. Д. В. О.

—o—

ІСТ СЕЙНТ ЛУІС, ІЛЛ.

На медичну допомогу.

Братство св. Арх. Михаїла, від. 308 У. Н. С., ухвалило з каси 10 дол. на медичну допомогу тим, що знаходяться у шпиталі митрополита Шептицького у Львові. Крім того члени братства зложили на ту саму ціль: Г. Качман, В. Кокорудз, В. Шалапій, С. Коробій, П. Лисаґанич, М. Гудима, М. Івасишин, Д. Бакай, Ф. Данько по 1 дол.: П. Бреґінь, П. Ломіковський, М. Міґац, Я. Нишій, Г. Лошоняк, П. Івасишин по 50 цнт.; Д. Чорній 20 цнт. Гроші вислано до краю через Обєднання.

Василь Кокурудз, предс.; **Федір Данько,** секретар.

НАЗВУ
КОРАБЛЯ
і день приїзду до Америки вишукуємо в короткім часі.
ПЕРЕСИЛКА ГРОШИЙ ДО КРАЮ
Американськими Долярами.
ПАШПОРТИ-ВІЗИ І ПЕРМІТИ
Виробляємо кождому пасажирови ШИФКАРТИ ДО КРАЮ І З КРАЮ ДО АМЕРИКИ.
Спроваджуємо родини з Краю.
Полагоджуємо Справи Старокраєві.
По всі інформації пишіть до загально всім знаного бюра
G. KUNASHEVSKY,
179 E. 3rd ST., NEW YORK, N. Y.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ краяна Миколу Стопу зі села Монастирок, повіт Городенка, Галичина. Має перебувати в Detroit Mich. Прошу зголоситися на мою адресу, бо маю важну справу. 86-8
WASYL SZEWCZUK,
366 Perry St., Buffalo, N. Y.

ФАРМИ НА ПРОДАЖ!
У східній Пенсилвенії, між містами Филаделфія і Алентави, де земля чорна і плодовита, де много Українців стались незалежними на своїм куску землі. Вибір великий, як до фарм так і ціни. Пишіть по інформації до свого Українця:
MICHAEL P. DANKEVICH,
Real Estate
Perkasie, Pa.
Товариська порада і услуга.

DR. N. M. HNATYSHYN
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРҐ І АКУШЕР
2191 Professor St., Cleveland, Ohio
(Проти українського банку).
Телефон: Atlantic 2054.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРҐ І АКУШЕР
153 Avenue B,
New York, N. Y.
(межи 9. і 10. ул.)
Tel.: ALGONQUIN 8625.
Урядові години: рано від 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділі від 12 до 1-шої вполудне, або після умови.

ОДИНОКИЙ В НЮ ЙОРКУ куток, де можна мати свіжі і домашні потрави — це ресторан В. і Я. Дилов
"СНЄГУРОЧКА"
315 E. 6th Street, New York City.
Tel. Orchard 4-2555.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY
Tel.: Orchard 4-2568

ПЕРШИЙ УКР. ПОГРЕБОВИЙ ЗАКЛАГ В НЮАРКУ І НА ОКОЛИЦЮ.
Ми робимо гарні похорони
ПО $150

Без ріжниці як далекі позамісцевости, кличте нас:
Офіс: 485 AVON AVENUE.
Phone: Terrace 8882, або Waverly 1636, Newark, N. J.

ҐЕАТРАЛЬНІ ШТУЧКИ ДЛЯ ДІТОЧОГО ТЕАТРУ,
які можна набути у книгарні Свободи.

ЗУСТРІЧ. Новорічна песа-казка на 2 дії. В. Королів-Старий ... 15 ц.
ТАРАС У ДЯКА, сценічна картина в 2. діях із життя Т. Шевченка. Іванна Блажкевич ..... 15 ц.
СТРІЧА У ЛІСІ, сценічна картина в одній дії. Леся Верховинка .. 10 ц.
ДІД-МОРОЗ, фантастична дитяча казка-песа на 3 дії з співами й танцями. Мик. Щуґаєвський .. 25 ц.
СОН МІСЯЧНОЇ НОЧИ, пластова гра в 5 діях. Ярослав Вільшенко .... 25 ц.
ТАРАС ПАСТУШОК, сценічний образок у двох діях .... 15 ц.
ЧАРІВНИЙ КАМІНЕЦЬ, песа-казка для дітий в 3-ох діях. В. Королів-Старий .... 15 ц.
САМОТНИЙ У ЛІСІ, песа на одну дію. Е. А. Чебишева-Дмитрова .... 10 ц.

„SVOBODA"
P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОВОРОТ ТАРЗАНА. (53)

Джейні засипала Тарзана ріжними питаннями. Він розповів їй докладно про своє життя з того часу, як він повернувся до джунґлів. Розповів він, як від цивілізованих Парижан попав до племени Вазирів і став їх ватажком, а потім, як він попав до міста Опару, як вратувався звідти зпід ножа жрекині Ла й нарешті, як довідався про те, що туди попала Джейні. Коли він скінчив оповідання, подивився на неї запитуючо.

Потім тихим голосом сказав: „Ми забули про вашого чоловіка". Джейні подивилася просто на нього й відповіла: „Я не одружена, пане Тарзане, й не думаю ламати своєї обіцянки, яку колись дала тобі". Потім вона розповіла все, що з нею сталося від того часу, коли Тарзан покинув її. Тарзан почав цілувати її з запалом, не маючи найменшого сумніву в її любови до нього.

Тої ночі Тарзан зробив на високому дереві щось подібне до великого птичого гнізда. Робив він те гніздо, зручно сплітаючи до купи гилки розкішного дерева. Там мала спати його дівчина. Внизу біля дерева ліг на ніч сам Тарзан, щоб кождої хвилі бути готовим до захисту її. Отак вони подорожували кілька днів у напрямку до берега моря. На ніч Джейні лягала на дереві, а Тарзан внизу. Коли була легка дорога, вони йшли вперед, взявшись за руки.

Та більшу частину дороги Тарзанови доводилося нести Джейні на руках. Він легко з нею переборював ріжні трудноші на шляху. Дні здавалися для обох залюблених короткими й час скоро проходив. Ще лишався один день іти до берега моря, як вправне око Тарзана побачило тінь людини в гущавині джунґлів. Тарзан наказав Джейні притаїтися й бути спокійною, поки він не викриє, що то за людина або люди. „В джунґлях дуже мало приятелів", додав він.